

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

7. De Maledictione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

peccatum.
Criminus qui-
dem detra-
ctione & con-
tumelia.

quae sic cum peccandi intentione, & honestam
dissolendi amicitiam. Ex genere suo mortalis
est. *Leuit. 19. Non eris criminator neque susurro
in populo.* Quia tollit amicitiam, quae est maxi-
mum bonum. Unde est grauius peccatum de-
tractione & contumelia. Quia bonum amicitiae
praestat bono famae & honoris. *Nauar. sum.
cap. 18. num. 13. Sayr. in Clau. lib. 12. cap. 5. num.
1. Salon. 2. 2. quae. 74. art. 1. Bonac. tom. 2. d. 2. q.
6. num. 1. Filliuc. tract. 40. cap. 5. num. 135. Trull.
Decal. lib. 8. cap. 7. dub. 3. num. 1 & 2.*

52
Potest esse
veniale, tri-
plici ex capi-
tulo.

Potest esse veniale ex leuitate materiae, vel
ex modo dicendi, ut si dicas iocose, aut ita, ut
non credatur, aut laedat. Vel ex actus imper-
fectione, ut quando non laedit amicitiam, sed
amicitiae excessum, nimiam scilicet familia-
ritatem, manente tamen quodam substantiam
amicitiae eadem benevolentia. *Salon. 2. 2. q. 74.
art. 1. & alij communiter.*

53
Susurratio
materialis
aliquando est
lethalis, & ve-
nialis aliquan-
do.

Susurratio materialis ex genere suo letha-
lis non est sed aliquando lethalis, venialis ali-
quando. Materialis dicitur, quando malum
profertur non eo fine, ut discordia disseminetur,
sed ex loquacitate, vel affectu quodam
susurrandi. Et quidem si tunc graue malum
dicatur aduertenter, quod sit amicitiae dissolu-
tium, erit mortale; si vero non dicatur gra-
ue malum, vel non sit aptum, graues gene-
rare discordias, erit tantum veniale. *Salon.
2. 2. quae. 74. art. 1. Trull. Decal. lib. 8. cap. 7.
dub. 3. numer. 4. Filliuc. tract. 40. numer.
138.*

54
Potest esse
opus virtutis.

Si quis citra mendacium, aut infamationem
aut peccati alicuius reuelationem, amicitiam
pernitiosam dissoluat, non solum non peccat,
imò actum charitatis exercet. Unde non erit
peccatum amicitiam concubinatorum dissolu-
ere, ad quem finem scitum erit, vitia natu-
ralia commemorare, vitia publica obiciere:
verbi gratia, Concubina tua est deformis,
ignobilis, publica meretrix, &c. *Sayr. in
Clau. lib. 12. cap. 5. num. 4. Filliuc. tract.
40. num. 138.*

55
Est aliquan-
do cum de-
tractione con-
iuncta.

Aliquando susurratio est cum detractio-
ne coniuncta: quo casu sunt duo peccata distin-
cte confitenda cum obligatione famam resti-
tuendi, ut quando verbis detractoris, & in-
famatoris dissoluit honestam alicuius amicitiam.
*Salon. 2. 2. quae. 74. art. 1. Bonac. tom. 2. d.
2. quae. 6. num. 2. & alij.*

56
Distinguitur
contumelia
& detractio-
ne.

Distinguitur susurratio à contumelia: quia
haec fit in praesentia, in absentia illa. A detrac-
tione vero, quia quamvis vna & altera in
occulto fiant, finis tamen, ac ratio formalis
susurrationis est honestae amicitiae dissolutio,
detractio vero, famae denigratio. Vnde fit,
ex susurratione oriri obligationem restituendi;
quia est peccatum contra iustitiam: affert enim
iuste graue alteri malum, ideo susurro
tenetur id ex iustitia rescire. *Bonac. tom. 2. d.
2. quae. 6. punct. 2. nu. 1. & 7. & alij.*

57
Non licet ob
propria viti-
tatem alteri
dissolueret
amicitiam.

Non licet ob propria utilitatem per susur-
rationem alium excludere ab alicuius amicitia,
quam ipse ambir, mediis illicitis, id est
fraude, dolo infamando proximum, seminan-
do odia, aut spoliando fratrem re aliqua in
quam habet ius: esset enim graue contra
iustitiam crimen. *Filliuc. tract. 40. numer. 139.
Sorus lib. 5. de iust. quae. 11. Salon. 2. 2. quae. 74.
art. post 2. concl. Sayr. in Clau. lib. 12. cap. 5. nu. 5.*

Omnes susurrationses sunt eiusdem speciei
infimae, sicut sunt omnes detractiones, ac omnes
contumeliae. Quia susurratio non respicit
cui bono amicitia nitatur; sed solum inten-
dit, illam dissoluere, abstrahendo ab hac, vel
illa amicitia, sicut odium est infima & ato-
ma speciei, licet mala, quae per odium desi-
derantur proximis, varia sint, & specie di-
stincta. Quia ad odium tantum pertinet vel-
le malum proximo, ab hac, vel illa mali
specie abstrahendo. *Salon. 2. 2. quae. 74.
art. 1. concl. 2. Trull. Decal. lib. 8. cap. 7. dub. 3.
& alij communiter.*

CAPVT VII.

De Maledictione.

MALEDICTIO est malum
sub ratione mali alicuius desiderare. Altera est
formalis & propria quando malum ex
corde desideratur: altera ma-
terialis, & impropria, quan-
do malum non desideratur ex corde, sed tan-
tum ore exprimitur. Formalis fuit ex genere
est lethalis, quia procedit ex interno odio, &
proximi charitati directe repugnat: & tanto
gravius piaculum est, quanto strictius tene-
mur personae, cui maledicimus diligere. Vnde
*Leuit. 20. Qui maledixerit patri suo vel matri,
morte moriatur.* *D. Tho. 2. 2. quae. 76. art. 2.
& omnes.*

Est autem venialis, si malum sit leue, si de-
sit plena deliberatio voluntatis, & intellectus
aduertentia. Vnde qui ex ira, & passione ma-
ledicunt, si plena deliberatione non aduertant,
non peccant lethaliter. Quod si aduertant
deliberate, ex corde se grauius proximo ma-
ledicere, lethaliter delinquant, quamvis statim
eos poeniteat. Quia sufficit scienter, & ex cor-
de maledicere. Igitur ut maledictio sit morta-
le peccatum, requiritur primum, ut ipsa imprec-
atio mali sit ex animo. Secundo, ut ad sit ple-
na animi deliberatio. Tercio, ut malum quod
imprecatur alteri sit graue. Quare si aliqua
ex hisce tribus conditionibus desit, erit solum-
modo venialis. *Sayr. in Clau. lib. 12. d. 5. n. 13.
Villalob. 10. tract. 3. diff. 9. num. 4. Trull. De-
calog. lib. 9. cap. 7. dub. 4. numer. 1.
& alij.*

Iam vero, ut dignoscas quando lethalis est
quando venialis maledictio, (ex Caietani
mente verbo, *Maledictio*) obicienda persona,
cui maledicis. Nam si inimicus sit, quem capi-
tali odio prosequeris, regulatiter erit mortalis
quia ex corde oritur grauis illa imprecatio. Se-
cus si parēs filius, dominus seruis maledicat, fra-
ter fratri, amicus amico &c. Quia sapius
eas proferunt imprecationes ex subito ira-
cundiae motu absque notabilis damni deside-
derio. Hinc excuso à lethali muliercolas
ex praua consuetudine maledicentes liberis
famulis; quia ex corde maledictio non prodit.
*Azor. 10. 3. lib. 13. c. 10. Diana pa. 2. rr. 6. resol. 13.
Certè ubi adest dubium, an hæc concurrant,
confitenda*

ELSCOBAR
Theol. Mor.
Tom. III. IV
E. IV

Secl. I. De Præcep. 8. Recept. Sentent. 365

confitenda sunt maledicta tanquam lethalia
piacula.

62 Licitum est, ne mali alicui desiderare. Licitum enim esse desiderare proximo malum sub ratione boni, affirmit. Quia ita potius bonum quam malum ei desideramus. Hoc equidem fit primo ob Dei gloriam, qua ratione Propheta mala peccatoribus precatur, ut Elias 4. Reg. 1. Eliseus pueris, c. 2. Noë filio suo, Gen. 9. David Psal. 108. & alibi passim. Secundò ob bonum commune. Sic licet desiderare, ut Turcæ, & alij noxij conuertantur, aut tollantur, è viuis. Tertio, ratione iustitiæ, sic iuste optamus, peccatores à Deo, vel à Iudice puniri. Quarto, ratione proprii boni honesti: Sic puella quæ sollicitatur à iuvene, potest expetere, ut agitudine corripiatur, aut obeat Quintò, ratione boni vtilis, ut infirmetur, aut fiat pauper, qui iniustam (secus si iustam) mecum litem init, ut respiciat. Sic idem licet vxori marito desiderare, qui omnia bona dissipat. Sayr. in Clau. lib. 1. cap. 5. numer. 12. Filliuc. tract. 40. num. 149. Palao tract. 6. d. 4. pun. 2. num. 9.

63 Maledicere creaturas irrationales, ut sunt effectus Dei, & in illis diuinitas relict, est peccatum lethale blasphemiam. Quia perinde est, ac Deum ipsum maledicere. Eas maledicere, ut sunt viles proximo, idem peccatum est, ac si ipse proximus maledictione afficeretur. Quia procedit talis maledictio ex proximi odio. Sic qui imprecatur sterilitatem agrorum homini famem imprecatur. Maledicere creaturas secundum se, solum est veniale. Quia non sunt ex se capaces benedictionis, nec maledictionis: estque hic actus solummodo otiosus, & vanus. Quatenus creatura in loco aut tempore, malum aliquod continet, eam nobis maledicere licet; ita Iob diei natiuitatis suæ maledixit, id est, originali peccato, quod eo die contraxit: & David monti Gelboe, id est, homicidiis in eo factis. Salon. 2. 2. 9. 76. concl. 4. Sayr. in Clau. l. 12. c. 5. n. 19. & 20. Filliuc. tr. 40. n. 1. Tull. Decal. l. 8. c. 7. dub. 4. n. 4. Bonac. l. 2. d. 3. q. 6. pun. 3. n. 4. Villalob. tr. 3. de charit. diff. 9. num. 6.

64 Porro maledictio materialis, quæ scilicet malum profertur sine intentione, ex suo genere tantum est veniale. Quia deest intentio, & documentum minime infertur, cum verba sine intentione vim ad illud inferendum non habeant. Imò si ioco aculdo dicantur, ut solent in conuiujs ludis, ac comedijs ad honestam recreationem, nec veniale sunt. Ex circumstantia tamen potest esse mortale: v. gr. si Prælati materialiter tantum suos subditos maledicant, propter scandalum; vel si filij parentes, ob eandem rationem, & ob grauem irreuerentiam. Maledictiones autem superiorum in inferioribus committere sunt veniale peccatum: quia plerumque deest intentio: Sic parentes filios maledicentes à mortali excusantur dummodo graue non adsit scandalum. Sayr. in Clau. l. 12. c. 4. n. 16. Filliuc. tr. 40. n. 148. Salon. 2. 2. 9. 76. concl. 3. Trull. Decal. lib. 8. cap. 7. dub. 4. num. 5.

65 Parens, qui filio mortem imprecatur, ne in futurum delinquant, à peccato excusatur. Quia id ex motiuo fit licito Nauar. sum. c. 1. n. 86. Lessi. l. 1. c. 45. dub. 5. num. 30. Reginal. l. 18. nu. Elcob. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

203. Caiet. 2. 2. quest. 13. art. 1. Bonac. tom. 2. d. 3. q. 8. pun. 1. num. 6.

In exitiali statu eos esse iudice, qui consue-
dine maledicunt ex animo: idem quod absolu-
dos non esse, donec corrigantur. Monuimus
denique parentes à maledictionibus in filios
abstinere memores, Deum non senel perma-
tere, ut filiis imprecata mala contingat, non
quod verba ad id malum inferendum habeant
vim, sed quia id Deus malum peccatorum fi-
lij disponit in penam. Vill. lob. tr. 3. de charit.
diff. 9. num. 7. Salon cuiusdam matris filium ma-
ledicentis confirmat exemplo 2. 2. qua. 76. fine.

CAPVT VIII.

De Iudicio temerario, Suspensione, Du- bitatione.

IUDICIUM non est assensus, sed veluti animi suspensio, suspitio
est, assensus debilis, iunctus cum
dubitatione, seu formidine opposi-
ti, & parum, vel nihil ab opinio-
ne differt. Iudicium (quod & credulitas appella-
tur) est firma animi sententia, suæ assensus.
Laym. lib. 3. sect. 5. tract. 3. part. 2. cap. 1. n. 1.
& alij.

Dubitatio, suspitio & iudicium aliud est
prudens, quod nititur sufficientibus indicis,
seu coniecturis ad generandam alicui dubita-
tionem de alterius probitate, suspensionem, vel
iudicium de improbitate. Aliud verò est teme-
rarium, & imprudens, quod sufficientibus indi-
ciis non nititur. Maiora autem indicia requi-
runtur ad suspicandum, quam ad dubitandum;
& adhuc maiora ad iudicandum, quam ad sus-
picandum. Medina in tr. l. 1. c. 14. §. 37. Molina
to. 4. tr. 4. d. 15. ex Abbate ad c. Quanto de
presum.

Licet autem iudicium vel suspitio temera-
ria, sicuti & hæresis, blasphemiam, &c. sint pec-
cata subiectiue in intellectu, ut docet D. Tho.
1. 2. q. 74. a. 2. & Caiet. lib. 1. consensu tamen vo-
luntatis necessarius eam requiritur, ut forma-
lem peccati habeant rationem Laym. l. 2. sect.
5. tr. 3. p. 2. c. 2. n. 3. Vnde etiam intellectus suapte
motu discurrendo ex inditijs seu coniecturis
apprehensis finitimum de proximo iudicium in-
ferat etiam motu suo circa res diuinas discurren-
do cogitationes hæreticas, blasphemias, &c.
interim tamen dum voluntas plena deli-
beratione non consentit intellectui, non com-
mittitur peccatum lethale hæresis, vel teme-
rarij iudicij, quamvis interdum venialis culpa
committatur, si voluntas in eiusmodi prauis
cogitationibus expellendis, vel intellectui cō-
trariis obiciendis culpabiliter se negligentem
præbeat; aut si post imperfectā animaduersionem,
deliberationemve imperfectā, aut potius
per assuetudinem intellectui iudicanti con-
sentiat. Molina tract. 4. d. 13.

Suspiciari, vel iudicare de proximo, ubi suffi-
cientia indicia se producunt, excluso odij affectu,
nec iustitiæ, nec charitati repugnat. Quia pro-
ximus ius exilimationis suæ amisit compa-
ratione

66 De exitiali statu, eorum qui consue-
dine maledicunt ex animo: idem quod absolu-
dos non esse, donec corrigantur.

67 Iudicium, suspitio, & dubitatio inter se differunt.

68 Dubitatio, suspitio, & iudicium aliud est prudens, aliud imprudens, ac temerarium.

69 Sunt subiectiue in intellectu, ut docet D. Tho. 1. 2. q. 74. a. 2. & Caiet. lib. 1. consensu tamen voluntatis necessarius eam requiritur.

70 Licet suspitio, & iudicium de proximo, ubi sufficientia indicia se producunt, excluso odij affectu, nec iustitiæ, nec charitati repugnat.